

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRA

DUMBLO GALUTINIO UTILIZAVIMO ĮRENGINIŲ STATYBOS IR EKSPLOATACIJOS POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO ATASKAITOS SVARSTYMO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2015 m. lapkričio 27 d. Nr. 117-83

Posėdis įvyko 2015 m. lapkričio 24 d. 9 val. Aplinkos apsaugos agentūroje, adresu A. Juozapavičiaus g. 9, Vilnius.

Posėdžio pirmininkas – Vytautas Krušinskas, Aplinkos apsaugos agentūros Taršos prevencijos ir leidimų departamento direktorius.

Posėdžio sekretorė – Daiva Lukošienė, Aplinkos apsaugos agentūros Taršos prevencijos ir leidimų departamento Poveikio aplinkai vertinimo ir taršos prevencijos skyriaus vyriausioji specialistė.

Dalyvauja: dalyvių sąrašas pridedamas.

SVARSTYTA

Suinteresuotos visuomenės pastabos ir pasiūlymai dėl dumblo galutinio utilizavimo įrenginių statybos ir eksploatacijos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos (toliau – PAV ataskaita) ir planuojamos ūkinės veiklos (toliau – PŪV) galimybių.

Vytautas Krušinskas informavo, kad atsižvelgiant į tai, kad Aplinkos apsaugos agentūra (toliau – Agentūra) yra gavusi suinteresuotos visuomenės atstovo – Domanto Tracevičiaus pastabų ir pasiūlymų, Agentūra, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 10 straipsnio 6 dalimi, pakvietė PAV proceso dalyvius dalyvauti susirinkime suinteresuotos visuomenės pasiūlymams dėl PAV ataskaitos svarstyti prieš priimant sprendimą dėl PŪV galimybių.

Domantas Tracevičius pristatė savo pastabas ir pasiūlymus dėl PAV ataskaitos ir PŪV galimybių. Pažymėjo, kad ES atliekų tvarkymo direktyva nustato prioritетines sritis kaip tvarkyti atliekas. Pagal direktyvą atliekų šalinimo sąvartyne ir deginimo bandoma atsisakyti. Be to, deginant nuotekų dumblą prarandamos naudingos medžiagos – azotas ir fosforas. Fosforas komposte geriau pasisavinamas, taip pat jis yra įtrauktas į ES 20 kritinių medžiagų sąrašą, nes 95 proc. panaudojamo fosforo yra importuojama ir tik 5 proc. grįžta per kompostą, todėl deginant nuotekų dumblą būtų nutrauktas žiedinės ekonomikos veikimas. PAV ataskaitoje numatoma deginti 13 600 t SM per metus dumblo. Šis skaičius yra iš 2006 m. parengtos investicinės programos, kurioje buvo suplanuotas didesnis aglomeracijų prisijungimas. Tačiau priešingai nei buvo numatyta – gyventojų sumažėjo, o pajėgumas išlieka tas pats, todėl būtų lėšų švaistymas statyti didesnę įrenginį nei reikia. Ekonominiai skaičiavimai atlikti ne pagal realius Vilniaus mieste susidarančius nuotekų dumblo kiekius. PAV ataskaitoje vertinant poveikį socialinei – ekonominei aplinkai neįvertinta, kad atitraukiamas humusas ir poveikis dabartinei Vilniaus miesto atliekų tvarkymo sistemai.

PAV dokumentų rengėjų atstovas Tomas Varneckas pasakė, kad UAB „Biastra plus“, kurią atstovauja D. Tracevičius, teikiamos pastabos dokumentų, PAV rengėjų nuomone, turėtų būti vertinamos atsižvelgiant į tai, kad PŪV gali turėti ženklią finansinę įtaką šiuo metu UAB „Biastra plus“ vykdomai ūkinei veiklai – dumblo kompostavimas. Tai yra tai suinteresuoto rinkos dalyvio keliami klausimai. D. Tracevičiaus pastabose dažnai perpinami atliekų tvarkymo ir nuotekų

tvarkymo sektoriai. UAB „Vilniaus vandenys“ administruoja vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą, todėl iš principo nereikėtų šių sektorių sieti. Jeigu dumbblas būtų deginamas, o ne kompostuojamas su žaliomis atliekomis, atliekų sektorius atsiskirtų nuo nuotekų tvarkymo. Dumblo nekompostuojant, nebus ir jo kompostavimo sąnaudų, todėl žaliųjų atliekų sutvarkymo kaina nesikeis. PAV dokumentų rengėjų nuomone UAB „Vilniaus vandenys“ atsisakius dumblo kompostavimo paslaugos, ekonominė situacija pagerės ir atsiras prielaidos Vilniaus miesto gyventojams mažiau mokėti už nuotekų tvarkymą. PAV ataskaitoje vertinami perspektyviniai dumblo kiekiai, be to monodeginimo įrenginių pajėgumas yra derinamas prie jau įrengtų dumblo džiovavimo įrenginių pajėgumo. PAV nėra verslo planas ir neprivalo aiškinti trečiosioms šalims, kodėl priimami tam tikri sprendimai. Be to, sprendimas dėl PŪV galimybių neįpareigoja vystyti planuojamos veiklos, UAB „Vilniaus vandenys“ kartu su Vilniaus miesto savivaldybe turės galimybę nestatyti objekto ir priimti kitą dumblo tvarkymo sprendimą. Nuomonė dėl fosforo praradimų nėra paremta faktais ir sureikšmina tik vieną naudą. Deginant nuotekų dumblą fosforas lieka pelenuose ir yra technologinė galimybė fosforą, esantį pelenuose, panaudoti. ES atliekų tvarkymo direktyva nustato atliekų tvarkymo prioritetus, pagal kuriuos kompostavimas yra aukštesnio prioriteto negu kiti atliekų panaudojimo būdai su sąlyga, kad sukompostuotas dumbblas yra tikslingai ir efektyviai panaudojamas, o ne šalinamas. Be to, minėta direktyva nustato, kad prioritetai nėra absoliutūs, sprendimai turi būti priimami, atsižvelgiant į socialines ir ekonomines naudas. Vertinant dumblo deginimo ekonominę naudą, turi būti įvertintos ir jau padarytos investicijos dėl dumblo džiovavimo įrenginių. Ateityje planuojamų įrenginių, gamtinių dujų, kompostavimo paslaugos kainos gali keistis, tokiu atveju PŪV ekonominis atsiperkamumas taip pat pasikeistų.

VšĮ „Nepriklausomas energetinio saugumo tyrimo centras“ vadovas Algimantas Žiaunys pasakė, kad PAV ataskaitoje nurodoma, kad „PŪV teritorijoje vyraujantis dirvožemis priskiriamas atspariam (smėlis ir priesmėlis) cheminės taršos poveikiui ir nėra linkęs kaupti cheminių teršalų, ypač sunkiųjų metalų“. Mano, kad tai netiesa, nes sunkieji metalai visa laiką kaupiasi grunte, tame tarpe smėlyje. Todėl šį aspektą PAV ataskaitoje reikia patikslinti. PAV ataskaitoje nurodyta, kad pagal šiuo metu vykdomą požeminio vandens monitoringą gruntinio vandens būklė pablogėjo, tačiau nenurodoma kiek pablogėjo. PAV ataskaitoje neatliktas kamino aukščio skaičiavimas, o tiesiog PAV ataskaitoje nurodoma, kad aplinkos oro teršalų sklaida atlikta pagal tam tikrą kompiuterinę programą ir pateikiamas kamino aukštis. Neaišku kaip bus išvalomi dioksinai ir furanai. PAV ataskaitoje nėra PŪV techninio-ekonominio pagrindimo. Jeigu bus statoma Vilniaus kogeneracinė jėgainė, kurioje numatyta deginti ir nuotekų dumblą, tai UAB „Vilniaus vandenys“ šioje jėgainėje turėtų deginti susidarantį dumblą.

PAV dokumentų rengėjų atstovas Justinas Musteikis pasakė, PAV ataskaitoje nurodyta, kad sunkiųjų metalų, dioksinų ir furanų išvalymui projektuojami išmetamo oro valymo įrenginiai, bus naudojama aktyvinta anglis, natrio bikarbonatas, kurie absorbuos šias medžiagas, sulaikant jas rankoviniame filtre. Įrenginys projektuojamas taip, kad atitiktų Atliekų deginimo aplinkosauginius reikalavimus. Pagal šiuose reikalavimuose nustatytas emisijas apskaičiuota teršalų sklaida ir skaičiavimai rodo, kad nei vieno teršalo koncentracija neviršys gyvenamajai aplinkai nustatytų ribinių verčių.

Algimantas Žiaunys pasakė, kad PAV ataskaitoje kamino aukštis turi būti apskaičiuotas pagal tam tikrą kompiuterinę programą.

Tomas Varneckas pasakė, kad kamino aukštis parenkamas iteravimo būdu, ieškant tokio aukščio, kad nebūtų viršijamos teršalų ribinės vertės. PAV ataskaitą galima papildyti, nurodant kokių būdu nustatytas kamino aukštis.

Vytautas Krušinskas pasakė, kad pagal teisės aktus kamino aukštis turi būti parenkamas toks, kad pro jį išmetami teršalai išsisklaidę aplinkoje neviršytų nustatytų ribinių verčių. PAV ataskaitoje numatyti sprendiniai, taip pat ir kamino aukštis, turės būti perkelti į techninį projektą.

Tomas Varneckas pasisakė dėl PAV ataskaitoje minimų sunkiųjų metalų grunte ir gruntinio vandens užterštumo. PAV ataskaitoje pateikta aplinkos esama situacija, kuri nebūtinai susijusi su PŪV. Deginimas siejamas su aplinkos oro tarša, o ne grunto ir požeminio vandens tarša.

PŪV neįtakos esamos situacijos dėl grunte esančių sunkiųjų metalų ar esamos požeminio vandens taršos.

Lazdynų bendruomenės atstovas Eugenijus Bulovas pasisakė, kad vienoje vietoje planuojama daug taršių objektų – atliekų rūšiavimo įrenginiai, Vilniaus kogeneracinė jėgainė, dumblo utilizavimo įrenginiai. Aktyvuota anglis dioksinų neišvalo. Net ir esant nedideliams, normų neviršijantiems dioksinų kiekiams, jie kaupiasi organizme. Dioksinai nesikaupytų, tik tuo atveju, jeigu atliekos būtų deginamos virš 1300 °C temperatūroje. Atkreipė dėmesį, kad dumblas užsienyje vertinamas kaip pavojinga atlieka. Pažymėjo, kad turi būti įvertinta atliekų rūšiavimo įrenginių, Vilniaus kogeneracinės jėgainės ir dumblo deginimo įrenginių suminė tarša, atliekų transportavimas.

Tomas Varneckas pasakė, kad planuojamų atliekų mechaninio apdorojimo įrenginių galima tarša tiesiogiai su dumblo utilizavimo įrenginių tarša nesisieja. Vilniaus kogeneracinės jėgainės tarša įvertinta kaip foninė aplinkos oro tarša.

Eugenijus Bulovas pažymėjo, kad negalima atlikti poveikio aplinkai vertinimo nežinant tikslų inžinerinių sprendimų.

Vytautas Krušinskas pasakė, kad planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo metu tikslų inžinerinių sprendimų dar nebūna. Vertinamos planuojamos ūkinės veiklos galimybės tam tikroje vietoje. Atkreipė dėmesį, kad vadovaujantis Valstybinio atliekų tvarkymo plano 267 punktu, komunalinių nuotekų tvarkymo sistemų valdytojai turi taip organizuoti nuotekų užterštumo kontrolę ir nuotekų dumblo apdorojimą, kad apdorotas dumblas būtų tinkamas kuo įvairiau ir saugiau naudoti, atsižvelgiant į nuotekų dumblo kokybę. Pasirenkant komunalinių nuotekų valymo metu susidarancio dumblo tvarkymo būdą, turi būti siekiama efektyviai išnaudoti Europos Sąjungos ir valstybės lėšomis sukurtus dumblo tvarkymo pajėgumus, maksimaliai panaudojant dumblo energinį potencialą ir jame esančias maistines medžiagas. LAND 20-2001 nustato nuotekų dumblo reikalavimus tręsimui. Atliekų deginimo aplinkosauginiai reikalavimai nustato nepavojingų ir pavojingų atliekų deginimo reikalavimus.

Vytautas Krušinskas paklausė PAV dokumentų rengėjų, ar PAV ataskaitoje įvertintas PŪV ir planuojamos Vilniaus kogeneracinės jėgainės, dėl kurios Agentūra 2015-09-02 priėmė sprendimą, kad veikla leistina, suminis poveikis?

Justinas Musteikis pasakė, kad PAV ataskaitoje įvertinti š. m. balandžio mėn. Agentūros pateikti foninio aplinkos oro užterštumo duomenys.

Tomas Varneckas pasakė, kad dokumentų rengėjai gali atlikti oro teršalų modeliavimą, įvertinant Vilniaus kogeneracinės jėgainės numatomą taršą. Tačiau tokiu atveju reiktų apsispręsti dėl UAB „Reenergy“ planuojamos ūkinės veiklos – regioninės komunalinių atliekų deginimo gamyklos suminio vertinimo, kadangi dvi atliekų deginimo gamyklos vienoje vietoje nebus.

Vytautas Krušinskas pažymėjo, kad dėl UAB „Reenergy“ planuojamos ūkinės veiklos yra priimtas teigiamas sprendimas, kuris galioja 5 metus, todėl jos veikla turi būti įvertinta.

Vytautas Krušinskas paklausė PAV dokumentų rengėjų, ar PAV ataskaitoje įvertinta, kokią energetinę vertę turės pūdytuvuose apdorotas dumblas? Ar vertinant socialinį-ekonominį aspektą, įvertinta, kad PŪV įgyvendinimas nepabrangins nuotekų tvarkymo paslaugų vartotojams?

UAB „Vilniaus vandenys“ atstovas Linas Didrikas pasakė, kad dumblo džiovavimo proceso metu naudojamos gamtinės dujos. Iš pūdytuvų išskiriančios dujos naudojamos pūdytuvų pašildymui ir gaminti elektros energijai. Pastačius dumblo monodeginimo įrenginį, gaunama šiluma būtų panaudojama džiovinimui, todėl veiktų uždaras procesas.

Tomas Varneckas pasakė, kad pūdytuvuose neįvyksta pilna biodegradacija, todėl apdorotame dumble dar lieka organinės anglies ir atitinkamai energijos.

Algimantas Žiaunys pasakė, kad PAV ataskaitoje neįvertintas techninis-ekonominis pagrindimas, todėl ir kyla tokie neaiškumai.

Tomas Varneckas pasakė, kad ekspertų įvertinta dumblo energetinė vertė yra apie 8-10 MJ/kg, priklausomai nuo biodegradacijos laipsnio. PAV ataskaitoje atliktas ekonominis pagrindimas, pagal kurį bus sutaupymai kai nereikės pirkti gamtinių dujų ir dumblo kompostavimo paslaugų.

Vytautas Krušinskas pasakė, kad PAV ataskaitoje turi būti atliktas ekonominis įvertinimas dėl pūdytuvuose apdoroto dumblo energijos gavimo ir dėl to, ar PŪV neįtakos nuotekų tvarkymo kainos Vilniaus miesto gyventojams.

Domantas Tracevičius pasakė, kad planuojamų įrenginių galingumas numatytas didesnis, nei šiuo metu susidarančio dumblo kiekiai, todėl reikėtų atlikti ekonominį įvertinimą ir esant faktiniams kiekiams.

Vytautas Krušinskas atkreipė dėmesį, kad pagal Valstybinį atliekų tvarkymo planą numatoma, kad dumblo kiekiai ateityje didės.

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos atstovė Rasa Lozoraitienė paklausė PAV dokumentų rengėjų, kokių etapų bus nustatyta, ar dumblas yra pavojinga ar nepavojinga atlieka?

Linas Didrikas pasakė, kad yra imami nuotekų mėginiai. Šiuo metu nenustatoma, kad nuotekos būtų užterštos sunkiaisiais metalais.

Tomas Varneckas pasakė, kad šiuo metu UAB „Vilniaus vandenys“ dumblas kompostuojamas ir naudojamas tręšimui – tai patvirtina, kad dumblas nėra pavojinga atlieka.

Rasa Lozoraitienė pasiūlė kreiptis į kitas atsakingas institucijas (Energetikos, Ūkio ministerijas ar Valstybinę kainų ir energetikos kontrolės komisiją) dėl išvadų, ar tinkamai PAV ataskaitoje atliktas socialinis-ekonominis įvertinimas.

Milda Račienė pažymėjo, kad pagal PAV reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, PAV ataskaitos prieduose turi būti pateiktas PAV ataskaitos Socialinės-ekonominės dalies specifiką patvirtinančių PAV dokumentų rengėjų išsilavinimo dokumentų kopijos.

IŠVADOS:

1. Atsižvelgdami į PAV ataskaitos svarstymo posėdžio metu dalyvių pateiktas pastabas ir pasiūlymus, PAV dokumentų rengėjas PAV ataskaitą turi papildyti šiais aspektais:

1.1. Pagrįsti PŪV metu planuojamo naudoti dumblo kaloringumą bei dumblo panaudojimo efektyvumą.

1.2. Atlikti aplinkos oro teršalų sklaidos modeliavimą, įvertinant Vilniaus kogeneracinės jėgainės statybos ir eksploatacijos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitoje numatytus į aplinkos orą numatomų išmesti teršalų kiekius.

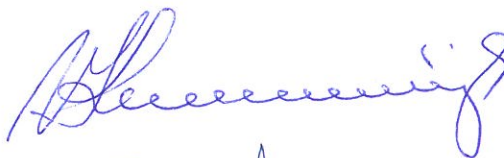
1.3. Papildyti PAV ataskaitos Socialinę-ekonominę dalį, pateikiant dumblo sutvarkymo (pagal PAV ataskaitoje planuojamus ir faktinius dumblo kiekius) kainą šiais atvejais: monodeginimas, deginimas atliekų Vilniaus kogeneracinėje jėgainėje, kompostavimas.

1.4. Pateikti užsienio šalių patirtį apie PŪV metu susidarančio šlako pavojingumą ir jo panaudojimo galimybes.

2. Agentūra, įvertinusi posėdžio dalyvių pastabas ir pasiūlymus, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalimi, pateiks PAV dokumentų rengėjui motyvuotus reikalavimus papildyti PAV ataskaitą.

3. Posėdžio protokolas bus išsiųstas visiems dalyvių sąraše elektroninius paštus nurodžiusiems posėdžio dalyviams elektroniniu paštu, kad posėdžio dalyviai galėtų su juo susipažinti.

Posėdžio pirmininkas

Vytautas Krušinskas

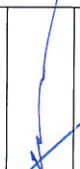
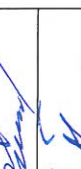
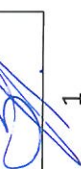
Posėdžio sekretorė

Daiva Lukošienė

**DUMBLO GALUTINIO UTILIZAVIMO ĮRENGINIŲ STATYBOS IR EKSPLOATACIJOS
POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO ATASKAITOS SVARSTYMO POSĖDŽIO
DALYVIŲ SĄRAŠAS**

2015 m. lapkričio 24 d. 9 val.
Aplinkos apsaugos agentūra

Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Atstovaujama institucija	Kontaktiniai duomenys (adresas, telefonas, elektroninio pašto adresas)	Parašas
1	Juštinas Prustakius	Projekto vadovas	UAB „Sweco Lietuva“	Genulaučio 1. V. Juštinas justinas.muska@sweco.lt	
2	Linas Didžiulis	Projekto vyr. inžinierius	UAB „Sweco Lietuva“	Genulaučio 1. V. Juštinas justinas.muska@sweco.lt	
3	Tomas Varndekas	Proj. direktorius	UAB „Sweco Lietuva“	Genulaučio 1. V. Juštinas justinas.muska@sweco.lt	
4	Prasudis Rukšėnaitė	Proj. specialistė	AAA	Genulaučio 1. V. Juštinas justinas.muska@sweco.lt	
5	Manuolis Volina	Proj. vadovas	AM	Genulaučio 1. V. Juštinas justinas.muska@sweco.lt	
6	Alfonsas Jankauskas	Projekto vadovas	UAB „NESTEC“	Genulaučio 1. V. Juštinas justinas.muska@sweco.lt	
7	Donatas Kacena	Projekto vadovas	UAB „Bioskopas“	Genulaučio 1. V. Juštinas justinas.muska@sweco.lt	
8	Donatas Kacena	Projekto vadovas	UAB „Bioskopas“	Genulaučio 1. V. Juštinas justinas.muska@sweco.lt	
9	Eugenijus Pankauskas	Projekto vadovas	UAB „Bioskopas“	Genulaučio 1. V. Juštinas justinas.muska@sweco.lt	
10	Larsas Loozoris	Projekto vadovas	UAB „Bioskopas“	Genulaučio 1. V. Juštinas justinas.muska@sweco.lt	
11	Rimantas Šeštonas	Projekto vadovas	AAA	Genulaučio 1. V. Juštinas justinas.muska@sweco.lt	

